

Силабус курсу:

## АДВОКАТУРА ТА НОТАРІАТ УКРАЇНИ



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	Бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	081 «Право»
<i>Рік підготовки:</i>	4
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	4
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	екзамен

**Автор курсу та лектор:**

к.ю.н., професор Котова Любов Вячеславна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри правознавства

посада

kotova@snu.edu.ua

0509239987

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

к.ю.н., доцент Загоруй Людмила Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри правознавства

посада

zahorui@snu.edu.ua

0508320519

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

**Викладач практичних занять:\***

к.ю.н., професор Котова Л.В.

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри правознавства

посада

kotova@snu.edu.ua

0509239987

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

к.ю.н., доцент Загоруй Л.М.

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри правознавства

посада

zahorui@snu.edu.ua

0508320519

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

\* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «**Викладач лабораторних та практичних занять:**», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

## **Анотація навчального курсу**

### **Цілі вивчення курсу:**

- засвоєння студентами поняття, правової природи і принципів адвокатури, проблем її організації та функціонування, напрямків реформування, загальних та спеціальних аспектів організації роботи адвокатів у кримінальних, адміністративних, цивільних та господарських справах, в межах провадження у справах про адміністративні правопорушення, у конституційному судочинстві, а також питань щодо організації побудови та функціонування нотаріату в Україні, основ нотаріального провадження;
- прищеплення вміння правильного застосування знань з питань діяльності адвоката у галузевих юрисдикційних провадженнях, вироблення умінь та навичок, які необхідні майбутньому нотаріусу для успішного виконання професійних обов'язків у цій сфері;
- засвоєння студентами способів, засобів, прийомів, методів наукового та практично-орієнтованого мислення, пов'язаного із професійно-юридичним опануванням теоретичного та нормативно-правового матеріалу в сфері адвокатури та нотаріату;
- формування ціннісних орієнтирів відповідно до принципів верховенства права, гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особи та її прав; сприяння усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формування у майбутніх юристів високого рівня правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

### **Результати навчання:**

- аргументувати власну точку зору на прийняте рішення;
- аналізувати перспективні та основні напрямки розвитку законодавства з питань адвокатури та нотаріату, його адаптації до міжнародних стандартів здійснення правосуддя;
- володіти основами теорії права, базовою термінологією і категоріальним апаратом юриспруденції, усвідомлювати структуру та стандарти правничої професії, її роль у суспільстві;
- аналізувати норми права з використанням формально-юридичного методу, розуміти їх взаємозв'язки та ієрархію в системі права;
- виявляти причинно-наслідкові зв'язки між юридичними фактами і їхніми наслідками;
  - вільно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають у процесі виконання адвокатом професійних обов'язків у галузевих юрисдикційних провадженнях;
  - аналізувати проблемні питання реалізації конституційних положень щодо забезпечення реалізації адвокатом права на професійну правничу допомогу;
  - тлумачити норми чинного законодавства про права і обов'язки адвокатів та нотаріусів, організаційні особливості упорядкування їх трудової діяльності;
  - аргументувати свою правову позицію та орієнтуватися в національній судовій практиці та практиці Європейського суду з прав людини за предметом курсу;
  - переосмислювати наявні знання стосовно нових змін, що відбуваються у законодавстві про адвокатуру та нотаріат.

***Передумови до  
початку  
вивчення:***

Базові знання з теорії та історія права, римського приватного права, конституційного права, цивільного права, цивільного процесуального права, сімейного права, трудового права, кримінального права, адміністративного права тощо.

## **Мета курсу (набуті компетентності)**

За результатами опанування навчального курсу здобувачі вищої освіти набувають професійних компетентностей:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

## Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ЛЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
<b>БЛОК АДВОКАТУРА УКРАЇНИ</b>				
1.	Правова основа діяльності адвокатури України	2/0/2	Історія розвитку інституту адвокатури України. Національне та міжнародне правове регулювання адвокатури як інституту надання професійної правничої допомоги. Поняття та система загальних принципів адвокатури та принципів здійснення адвокатської діяльності. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Форми організації адвокатської діяльності.	Участь в обговореннях Підготовка презентації
2.	Правовий статус адвоката	2/0/2	Процес набуття статусу адвоката. Належна освіта адвоката, професійна підготовка адвоката. Порядок здачі кваліфікаційного іспиту на здобуття свідоцтва на право зайняття адвокатською діяльністю. Присяга адвоката. Права та обов'язки адвоката. Представництво і захист прав та інтересів громадян і юридичних осіб, надання консультацій. Зміст адвокатської таємниці. Відповідальність за порушення адвокатської таємниці.	Участь в обговореннях Підготовка презентації Вирішення практичних кейсів
3.	Адвокатська етика	2/0/2	Поняття та принципи адвокатської етики. Джерела адвокатської етики. Правила адвокатської етики України. Відносини адвоката з клієнтами. Судова етика адвоката. Правове становище кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.	Участь в обговореннях Підготовка презентації Вирішення практичних кейсів
4.	Особливості правничого захисту та представництва у кримінальному, адміністративному, цивільному та господарських процесах	2/0/2	Поняття терміну «захисник». Правове становище захисника у кримінальному процесі. Особи, які можуть бути захисниками. Основні засади здійснення правового захисту: презумпція невинуватості, рівність сторін, змагальність, сприяння захисту. Взаємовідносини між адвокатом та підзахисним. Вибір та побудова позиції захисту. Право громадян на звернення до суду і	Участь в обговореннях Підготовка презентації Вирішення практичних кейсів

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
<b>БЛОК АДВОКАТУРА УКРАЇНИ</b>				
			представництво в суді. Поняття терміну «представник». Правові підстави участі правника як представника у цивільному, адміністративному або господарському судочинстві. Особи, що можуть бути представниками. Умови прийняття адвокатом доручення на ведення справи (цивільної, адміністративної або господарської). Обставини, що виключають участь адвоката як представника. Повноваження та процесуальна самостійність адвоката.	

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
<b>БЛОК НОТАРІАТ УКРАЇНИ</b>				
5.	Нотаріат в Україні	2/0/2	Поняття нотаріату. Система нотаріальних органів в Україні, їх завдання і значення. Правове становище нотаріуса. Набуття права вчиняти нотаріальні дії. Правова основа діяльності нотаріату. Повноваження державних і приватних нотаріусів, а також інших посадових осіб, уповноважених виконувати окремі нотаріальні дії.	Участь в обговореннях. Підготовка презентації
6.	Нотаріальний процес	2/0/2	Поняття нотаріального процесу. Суб'єкти нотаріального процесу. Стадії нотаріального процесу. Нотаріальне провадження. Поняття та система принципів нотаріального процесу.	Участь в обговореннях. Підготовка презентації. Вирішення практичних кейсів
7.	Загальні правила вчинення нотаріальних дій	2/0/2	Місце і строки вчинення нотаріальних дій. Установлення особи, яка звернулась за вчиненням нотаріальних дій. Відмова у вчиненні нотаріальних дій. Оскарження нотаріальних дій або відмови у вчиненні нотаріальних дій. Оплата вчинення нотаріальних дій.	Участь в обговореннях. Підготовка презентації. Вирішення практичних кейсів

## Рекомендована література (Блок Адвокатура України)

### Основна література:

#### Нормативно-правові акти:

##### а) міжнародні:

1. Загальна декларація прав людини ООН; Декларація, Міжнародний документ від 16.12.1948 року. URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015)
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН на XXI сесії від 16.12.1966 року № 2200А/XXI, (ратифіковано 19.10.1973 року).
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 року // У кн.: Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. Київ, 1992 р. С. 36-62.
4. Принципи та керівні настанови щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя, прийняті Генеральною Асамблеєю ООН 20.12.2012 року. URL: <http://old.minjust.gov.ua/42613>.
5. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах / ратифіковано із застереженнями Законом № 240/94-ВР від 10.11.1994 року. URL: [http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997\\_009](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_009).
6. Про захист прав людини та основних свобод : конвенція Ради Європи від 04.11.1950 року / редакція від 02.10.2013 року (ратифікована законом від 17.07.1997 року № 475/97- ВР). URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004).
7. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996 року (ратифіковано із заявами Законом [№ 137-V](#) від [14.09.2006](#) року). URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994\\_062](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062).
8. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства : прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 року. URL: [http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994\\_343](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_343).

##### б) національні:

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 року № 354к/96-ВР (в редакції від 30.09.2016 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст.141. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971 року № 332-VIII (в редакції від 30.07.2023 року). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1-212-24): закон України від 07.12.1984 року № 8073-X (в редакції від 20.08.2023 року). *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984, URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/80731-10>.
4. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 року № 2341-III (в редакції від 11.08.2023 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 25-26, ст.131. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Житловий Кодекс Української РСР : закон України від 30.06.1983 року № 5464-X (в редакції від 19.11.2022 року). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 1983, Додаток до № 28, ст.573. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>.
6. Сімейний кодекс України : закон України від 10.01.2002 року № 2947-III (в редакції від 03.08.2023 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 21-22, ст.135. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.



7. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 року № 435-IV (в редакції від 15.12.2017 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, №№ 40-44, ст.356. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
8. Цивільний процесуальний кодекс України : закон України від 18.03.2004 року №1618-IV (нова редакція від 03.09.2023 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2004, № 40-41, 42, ст.492. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
9. Кодекс адміністративного судочинства України : закон України від 06.07.2005 року № 2747-IV (нова редакція від 07.09.2023 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2005, № 35-36, № 37, ст.446. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
10. Про міжнародні договори України : закон України від 29.06.2004 року № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2004. № 50. Ст. 540. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
11. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 року № 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 35. Ст.376. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
12. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 року № 1404-VIII (в редакції від 17.02.2017 року). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016. № 30. Ст.542. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
13. Про судову систему і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 року № 1402-VIII (в редакції від 23.12.2022 року). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016. № 31. Ст.545. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
14. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 року № 5076-VI (в редакції від 03.08.2023 року). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 27, ст.282. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
15. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 року № 3460-V (в редакції від 03.08.2023 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011. № 51. Ст.577. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
16. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 року № 1207-VII (в редакції від 03.08.2023 року). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014. № 26. Ст.892. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>.
17. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 року № 3477-IV (в редакції від 02.12.2012 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2006. № 30. Ст.260. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
18. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 року № 393/96-ВР (в редакції від 07.09.2023 року). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996. № 47. Ст.256. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>

## **Судова практика**

1. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 року № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text>
2. Про практику розгляду судами трудових спорів : постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 року № 9 (поточна редакція від 25.05.1998 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92#Text>
3. Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками : постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.12.1992 року № 14 (поточна редакція від 03.12.1997 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-92#Text>

4. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 року № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96#Text>

5. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 року № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03#Text>

6. Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність органів і посадових осіб державної виконавчої служби та звернень учасників виконавчого провадження : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.12.2003 року № 14 (поточна редакція від 03.06.2016 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006740-14#Text>

7. Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду : постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009 року № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-09#Text>

8. Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції : постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009 року № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-09#Text>

### **Спеціальна література:**

1. Організація адвокатури та адвокатська діяльність : навч. посіб. для підгот. до комплекс. іспиту / [Т. Б. Вільчик, І. В. Назаров, О. М. Овчаренко та ін.]. Харків : Право, 2021. 448 с.

2. Адвокатська етика : навч.-метод. посібник / Л. А. Остафійчук, О.В. Щербанюк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 124 с.

3. Зейкан Я.П. Адвокат: навички професії: практ. посіб. / Я.П. Зейкан. 2-ге вид. Київ: КНТ: Вид. Ліпкан О.С., 2011. 788 с.

4. Баулін О.В., Лебідь В.І., Матвеев П.С., Пожидаєва М.А. Адвокатський іспит: підготовчий курс: Навч. посіб. - 5-те вид., доповн. і перероб. Київ: Алерта, 2017. 832 с.

5. Іваницький С. О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: Монографія. Київ: Інтерсервіс, 2017. 800 с.

6. Організація роботи адвокатури в Україні: навч. посіб. / Т.Б. Вільчик, О.М. Овчаренко, А.В. Іванцова та ін.; за заг. ред. І.Є. Марочкина. Харків: Право, 2014. 392 с.

7. Зразки процесуальних документів : посіб. / А. М. Бірюков, С. О. Куринської, Л. Л.Лазебний, О. Г. Яновська ; за ред. С. О. Куринської. Київ: Прецедент, 2017. 189 с.

8. Кваліфікаційний іспит адвоката: доступ до майбутньої професії : письмовий іспит : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, М.А. Погорецького, О.Г. Яновської. Київ: Алерта, 2017. 172 с.

9. Організація роботи адвокатури в Україні: навч. посіб. / Т.Б. Вільчик, О.М. Овчаренко, А.В. Іванцова та ін.; за заг. ред. І.Є. Марочкина. Харків: Право, 2014. 392 с.

10. Погорецький М. А. Адвокатура України: підруч. / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 365 с.

11. Процесуальні документи у сфері цивільно-правових відносин (зразки документів, коментарі, роз'яснення): Навчально-практичний посібник, 3-тє вид., доп. і перероб. / М.Д. Бойко, М.А. Хазін. Київ: Атіка, 2012. 620 с.

12. Фіолевський Д. П. Адвокатура: підручник. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Алерта, 2014. 624 с.

13. Юрасов. А.В. Адвокат. Процесуальні права згідно діючого законодавства України: практ. посіб. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2012. 307с.

### **Допоміжна література:**

1. Вільчик Т. Б. Реалізація принципу незалежності професійної діяльності адвокатів у взаєминах з державною владою. *Вісник академії адвокатури України*. 2014. Том 11. Число 2 (30). С. 63-73.
2. Польський О. Ю. Правові засади рекламування адвокатської діяльності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 2016. № 2 (99). С. 113–122.
3. Вільчик Т. Б. Адвокатура і держава: взаємодія в забезпеченні прав і законних інтересів громадян. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного ун-ту*. Серія: юриспруденція. 2014. №10-1. Т. 1. С. 62–66.
4. Вільчик Т. Б. Адвокатура та громадянське суспільство у правовій державі. *Право України*. 2014. № 2. С. 243-250.
5. Вільчик Т. Б. Адвокатура та судова влада: характер взаємовідносин. *Часопис академії адвокатури*. Т. 7. № 4 (25). 2014. С. 19-25.
6. Дейнюс Ж. Індивідуальна конституційна скарга: на шляху до оптимальної моделі захисту прав людини. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з питань запровадження конституційної скарги в Україні: збірка тез*, м. Київ, 18 груд. 2015 р. / за заг. ред. Ю.В. Бауліна. Київ: ВАІТЕ, 2016. 186 с.
7. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката: моногр. / Л. Д. Удалова, С. Л. Савицька. Київ: КНТ, 2014. 170 с.
8. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року. URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_835](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_835).
9. Перестюк О.О. Конституційна скарга як засіб захисту адвокатом конституційних прав громадян та юридичних осіб у конституційному праві. *Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу «Адвокатура України: історія та сучасність»* (на пошану адвоката, президента Української Народної Республіки в екзилі Степана Порфировича Витвицького), 24 листопада 2015 року, м. Львів / Уклад. І.Б. Василик, І.С. Яковець. Київ: КВІЦ, 2015. С. 338–340.
10. Шаповалова К.Г. Конституційна скарга в механізмі захисту прав та свобод людини і громадянина: порівняльне дослідження та перспективи запровадження в Україні. *Наше право*. 2014. № 4. С. 32-38. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp\\_2014\\_4\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_4_7)
11. Чудик Н. Правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 2. 2016 р., с. 77-82. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream>
12. Яновська О. Г. Оскарження адвокатом рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді під час досудового розслідування: наук.- практ. посіб.; Акад. адвокатури України. Київ: Прецедент, 2013. 32 с.
13. Хижняк Є. С. Адвокатська етика як складова професійної підготовки адвокатів. *Вісник Одеської адвокатури. Спеціальний випуск «Адвокатська етика»*. 2019. С. 51–52.
14. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно -дисциплінарних комісій адвокатури щодо етичних аспектів відносин адвоката з правоохоронними органами. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури. Рішення від 25 липня 2020 року № VII-011/2020. URL: <https://vkdka.org/uzagalnennya-distsiplinarnoji-praktiki-kvalifikatsijno-distsiplinarnih-komisij-advokaturi-schodo-etichnihaspektiv-vidnosin-advokata-z-pravoohoronnimi-organami/>
15. Гамалюк Б. М., Семенюк І. Я. Моральні імперативи в системі професійної адвокатської діяльності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2018. № 3. URL: [https://www.lvduvs.edu.ua/en/documents\\_pdf/visnyky/nvsv/nvsv\\_03\\_2018/12.pdf](https://www.lvduvs.edu.ua/en/documents_pdf/visnyky/nvsv/nvsv_03_2018/12.pdf)

16. Вільчик Т.Б. Гарантії дотримання принципу конфіденційності у адвокатській діяльності (порівняльний аналіз законодавства Європейського Союзу та України). *Юрист України*, 2015. № 3–4. С. 34–40.

17. Барабаш Т.О. Актуальні питання адвокатської етики та відповідальності за її порушення. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 145. С. 205–214.

## Рекомендована література (Блок Нотаріат України)

### Основна література:

### Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. URL: <http://zakon№5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-ХІІ (поточна редакція від 09.06.2023). Відомості Верховної Ради України. 1993. № 39. Ст. 383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>

3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.2014 р. № 1702-VII (поточна редакція від 30.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

4. Про затвердження положень про міжрегіональні управління Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 23.06.2011 р. № 1707/5 (поточна редакція від 30.08.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-11#Text>

5. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV (поточна редакція від 15.03.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV (поточна редакція від 03.09.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

7. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (поточна редакція від 07.09.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

8. Порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2011 р. № 3306/5 (поточна редакція від 20.11.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1298-11#Text>

9. Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 23.03.2011 р. № 888/5 (поточна редакція від 05.06.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-11#Text>

10. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5 (поточна редакція від 02.12.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>

11. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. спільним наказом Міністерства юстиції та Міністерства закордонних справ України від 27.12.2004 р. № 142/5/310 (поточна редакція від 11.12.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>

12. Положення про державний нотаріальний архів: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 18.05.2009 р. № 870/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-09#Text>

13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності:

Закон України від 06.10.2016 р. № 1666- VIII (17.11.2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1666-19#Text>

14. Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 26.11.2015 р. № 834-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/834-19#Text>

15. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV (08.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>

### Спеціальна література:

1. Долинська М. С. Нотаріат: підручник. Львів: Ліга-Прес, 2018. 398 с.
2. Череватенко І. М. Нотаріальні провадження щодо посвідчення безспірних прав: монографія. Харків: Право, 2017. 200 с.
3. Долинська М. С. Становлення та розвиток законодавства про нотаріальну діяльність в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, Львів, 2017. 465 с.
4. Долинська М. С. Становлення та розвиток правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 988 с.
5. Дякович М. М. Хрестоматія нотаріального права України: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Істина, 2018. 480 с.
6. Журавльов Д. В., Коротюк О. В., Чижмарь К. І. Правова охорона нотаріальної таємниці: монографія. Київ: ОВК, 2017. 190 с.
7. Майкут Х. В. Нотаріат: курс лекцій. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 212 с.

### Допоміжна література

1. Балинська О. М., Долинська М. С. Правове регулювання нотаріальної діяльності на західноукраїнських землях у складі Польщі (1921–1939 рр.). *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. № 1. С. 102–108.
2. Безклубий І. А., Єфіменко Л. В. Методологія дослідження нотаріальної діяльності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 6 (104). С. 48–59.
3. Бережна І. Г. Способи захисту цивільних прав та інтересів нотаріусом. *Форум права*. 2012. № 4. С. 79–84. URL: <http://arhive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12bigtin.pdf>
4. Бисага Ю. Ю. Історико-правові аспекти виникнення сучасного українського нотаріату. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2015. Вип. 30. Т. 1. С. 17–20.
5. Баранкова В. В. Гарантії нотаріальної діяльності. URL: <http://www.reallook.com.ua/4839/garanti%D1%97-notarialno%D1%97-diyalnosti/>
6. Васирина Н. В. Визнання права власності нотаріусом. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2011. № 4. С. 79–85.
7. Васирина Н. В. Потрібно підвищити роль нотаріату в законотворчості країни. *Нотаріат України*. 2015. № 1–2 (13–14). С. 4–8.
8. Васирина Н. В. Право на заповіт та окремі питання його реалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2014. Вип. 28. Т. 1. С. 107–111.
9. Досінчук К. Ф. Гарантії забезпечення діяльності нотаріату в Україні. *Публічне право*. 2014. № 3. С. 206–212. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp\\_2014\\_3\\_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2014_3_30)
10. Досінчук К. Ф. Поняття, завдання та функції нотаріату в Україні: окремі аспекти. *Часопис Київського університету права*. 2013. С. 131–134.

11. Єфіменко Л. В. Гносеологічні аспекти нотаріату та нотаріальної діяльності. *Нотаріат України*. 2015. № 1–2. С. 57–66.
12. Леськів С. Р., Чубенко А. Г. Свобода заповіту і таємниця заповіту як юридичні гарантії реалізації права на спадкування за заповітом. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. Вип. 29. Т. 1. С. 156–159.
13. Майкут Х. В. До питання нотаріальної форми захисту цивільних прав. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2013. № 6-1. Т. 2. С. 65–68.
14. Нелін О. І. Нотаріальна доктрина України: теоретичний синтез. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1 (102). С. 130–138.
15. Стрілько В. Ю. Джерела нотаріального процесу з іноземним елементом: види та співвідношення. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3 (9). С. 77–81.
16. Фомічова Н. В. Складання заповіту з умовою та дійсність визначених умов у межах їх виконання за законодавством України. *Молодий вчений*. 2016. № 9. № (36). С. 257–260.

### **Інформаційні ресурси в мережі Інтернет**

1. <http://www.portal.rada.gov.ua> - офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> - офіційний веб-сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> - офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.court.gov.ua> - офіційний веб портал судової влади в Україні
5. <https://supreme.court.gov.ua> - офіційний веб-сайт Верховного України
6. <http://www.reyestr.court.gov.ua> - єдиний реєстр судових рішень в Україні.
7. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
8. <http://www.catalogue.nplu.org> - Національна парламентська бібліотека України.

### **Методичне забезпечення**

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Адвокатура та нотаріат України», Укладачі: Л.М. Загоруй, Л.В. Котова, Б.Г. Розовський. Київ: вид-во Східноукр. нац. ун-та ім. В. Даля
2. Методичні вказівки для виконання контрольних робіт з дисципліни «Адвокатура та нотаріат України» для студентів заочного відділення, які навчаються за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійної програми «Право». Укладачі: Л.М. Загоруй, Л.В. Котова, Б.Г. Розовський. Київ: вид-во Східноукр. нац. ун-та ім. В. Даля, 2023. 37 с. (електронне видання).

### Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговореннях	20
Вирішення практичних кейсів	40
Іспит	40
<b>Разом</b>	<b>100</b>

### Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

## Політика курсу

*Плагіат та академічна доброчесність:*

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності та вимог, вкладених у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату СНУ ім. В. Даля. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями.

Студент може пройти певні онлайн-курси, пов'язані з курсом, на онлайн-платформах (Prometheus, Coursera тощо). За наявності сертифікату щодо повного проходження відповідного курсу можуть бути нараховані додаткові бали.

*Завдання і заняття:*

Всі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно та у повному обсязі. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. У разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) строки можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана факультету.

*Поведінка в аудиторії:*

Заняття відбуваються відповідно до чинного розкладу (онлайн чи оффлан) із дотриманням норм, передбачених чинним законодавством

Під час занять студенти дотримуються правил етичної поведінки та норм локальних актів СНУ ім. В. Даля.

Під час контролю знань студенти забороняється використанням мобільних пристроїв.